

Når ISO ikke har alle svarene.
-
hvordan ivareta mennesket
gjennom brukersentrert design

Stein Helgar, Spesialist Human Factors og Design, Halogen

Solutions made for people, by people, with people

Halogen

→

Every system is perfectly designed
to get the results it gets.

W. Edwards Deming

Menneskets problemstilling

“Hvorfor er vi ikke maskiner?”

Arbeidshukommelsen

30 sekunder

A close-up photograph of a human eye with a vibrant green iris and a dark pupil. The eye is looking slightly to the right. The skin around the eye is fair and has a natural texture. The eyelashes are dark and well-defined.

Synet

3 %

Synet

Det tilsvarer ca en femkroning på en armlengdes afstand.

Utilsiktet Blindhet

I stedet for å fokusere på hver eneste liten detalj i verden rundt oss, har vi en tendens til å konsentrere seg om ting som er viktige og deretter stole på våre eksisterende skjemaer for å fylle ut resten.

Dette er svært økonomisk og gir oss mulighet til å fokusere våre eksisterende oppmerksomhets-, kognitive- og behandling ressurser på de viktigste tingene, samtidig som vi tillater at vi får en sammenhengende og sømløs opplevelse av verden rundt oss.

Human Factors & Design

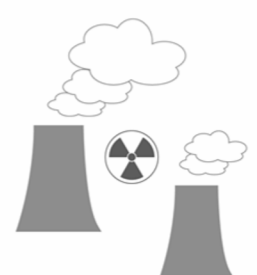

CRITICALITY TIME

Mennesker
People

Miljø
Environment

Økonomi
Finance

BRUKERSENTRETT DESIGN PROSESS

INSIGHT
(WHO, WHAT, WHY)

CONCEPT
(STARTING THE JOURNEY AGAINST HOW)

DESIGN/DEVELOP
(HOW, SINCE)

Hvordan adressere Halogen dette?

HDMC

Halogen Design Methods for Critical systems

Halogen har gjennom en nærings-PhD forsket og utviklet HDMC, en prosess med verktøy og metoder for design av sikkerhetskritiske systemer. Verktøyene og metodene kombinerer HCD med HF og Situation Awareness-teori for å ivareta operatørens sikkerhet så vel som å innovere kunden¹.

Nøkkelpunkter

- Identifisere reelle behov vs antatte og oppfattede behov.
- Forstå *hva for hvem, før hvordan*
- Fasilitere systemisk dialog mellom interessenter og domene-eksperter for felles forståelse av problemstillinger
- Identifisere informasjonsbehov relatert til beslutningspunkter for å støtte oppunder arbeidsflyt
- Forstå og hensynta menneskelige faktorer og hvordan stress påvirker evne til å oppfatte en situasjon for individ og team.

Prinsipper:

- Brukerfokus; primær, sekundær, tertiær og uønsket
- Visuelle verktøy
- Samskapning på tvers av organisasjonen
- Observere i kontekst
- Teste og iterere

¹ Jan Fredrik Schønheyder, 2019. *Method development for the design of safety-critical systems. The space between design research and professional design practice.*

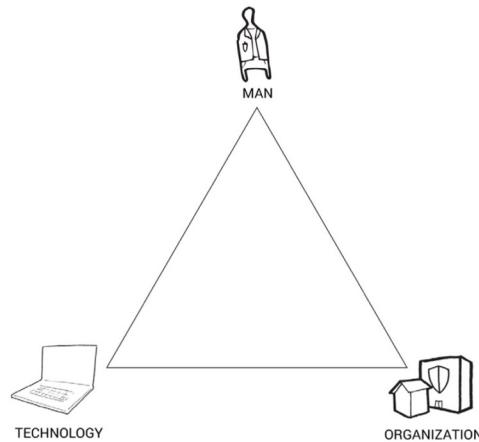

Halogens teoretiske rammeverk: Brukersentrert Design med Human factors

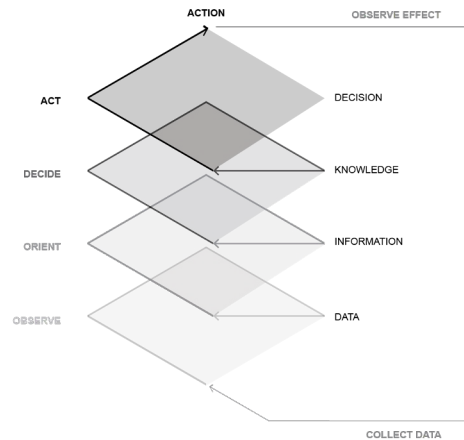

Human-Centred Design

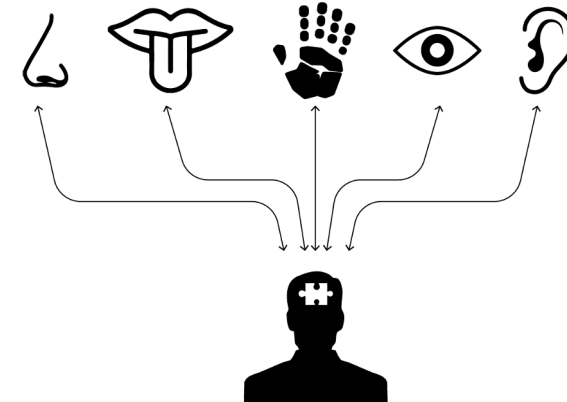
Interaction design / Industrial design / Service oriented design / System oriented design

Halogen MTO analysis

OODA loop and automation

Endsley 1995 Situation Awareness model

- ADX -

AIR DEFENCE CONSOLE – NEXT GENERATION

It's good that a lot of young officers went.

SE VIDEO: Ifølge det ukrainske luftforsvaret viser dette en vellykket nedskyting av et russisk kryssermissil tirsdag 15. november 2022. OBS: Tekstingen fra ca

Ukraina viser video av Nasams som skyter ned russisk kryssermissil

Én av mer enn hundre vellykkede nedskytinger de siste fem månedene.

<https://www.tu.no/artikler/ukraina-viser-video-av-nasams-som-skyter-ned-russisk-kryssermissil/529185?key=gvy8YnXM>

There is an air situation, everything happens very quickly,

SE VIDEO: Ifølge det ukrainske luftforsvaret viser dette en vellykket nedskyting av et russisk kryssermissil tirsdag 15. november 2022. OBS: Tekstingen fra ca 00:30 er gjort maskinelt til engelsk, og kan inneholde feil.

INNSIKT

Hva for hvem, før hvordan

Forstå bruken og brukeren i dets driftsmiljø, før du bestemmer deg for løsning

Halogens designers have security clearance, safety-courses and experience from various operational environments and contexts.

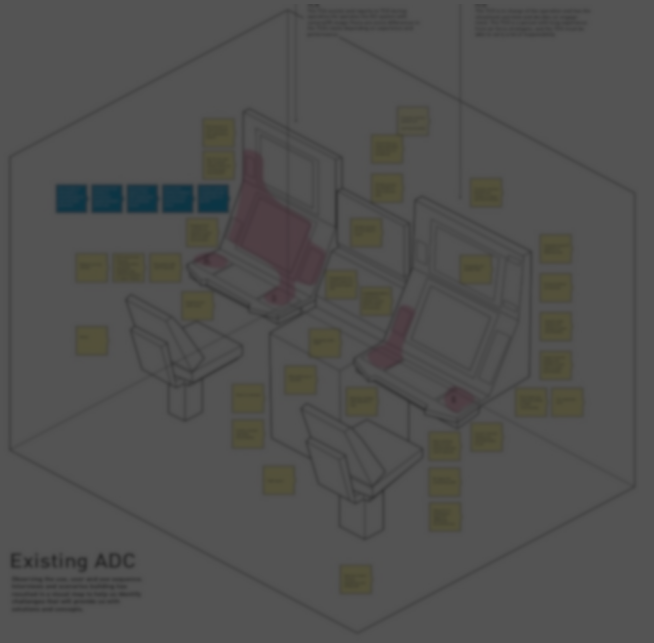
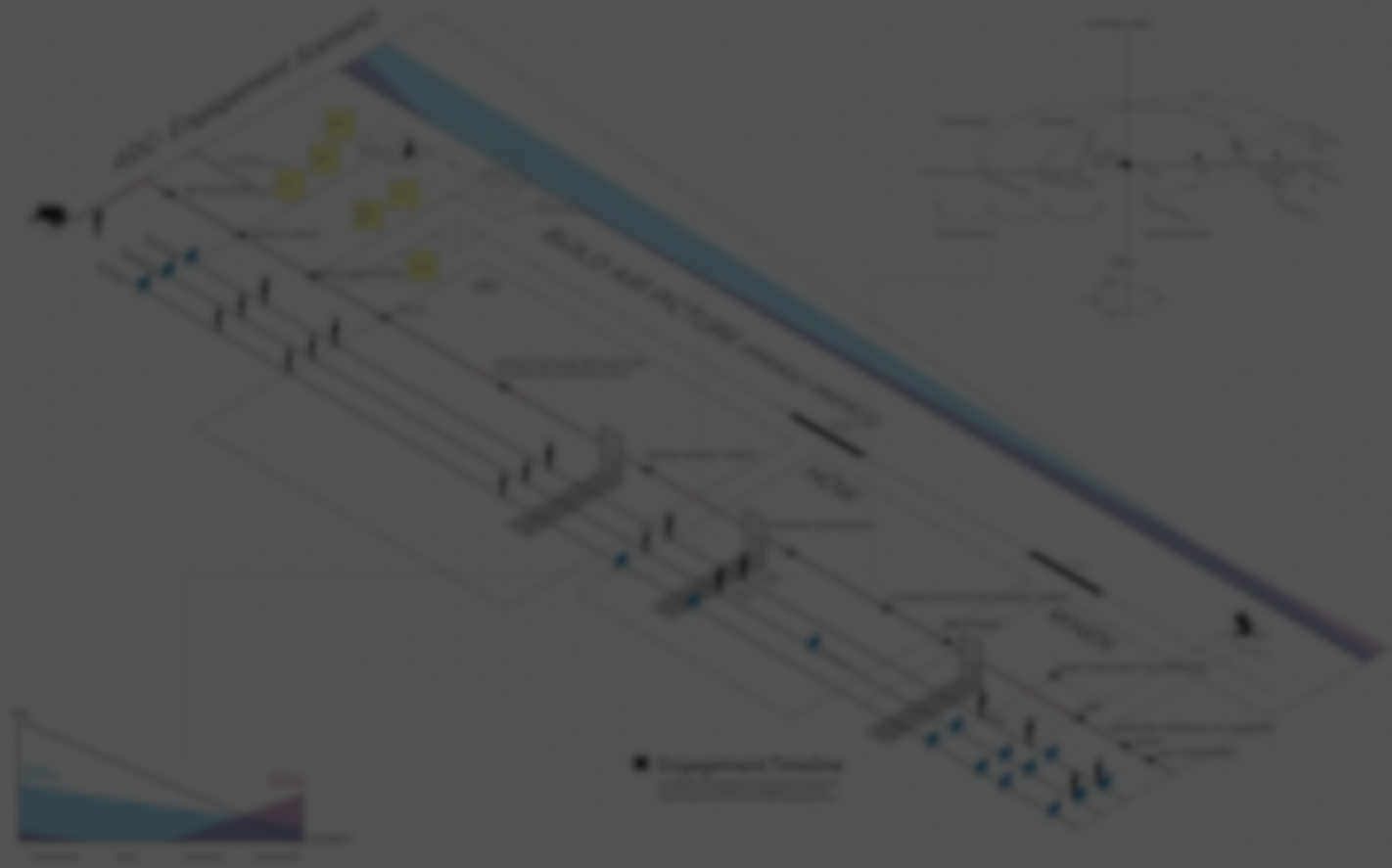

“IKKE RØRE!”

“Jaja, Vi hører hva du sier”

Existing ADC

Existing ADC
 The existing ADC is a small, rectangular room with a stage and seating area. It is located in the center of the building and is used for various purposes, including rehearsals and performances.

ANALYSER

MTO som metode for å identifisere funn

Metode hvor man studerer hendelsesforløp for å identifiseres menneskelige, tekniske eller organisatoriske årsaker som har bidratt til at en hendelse fikk utvikle seg.

Menneske

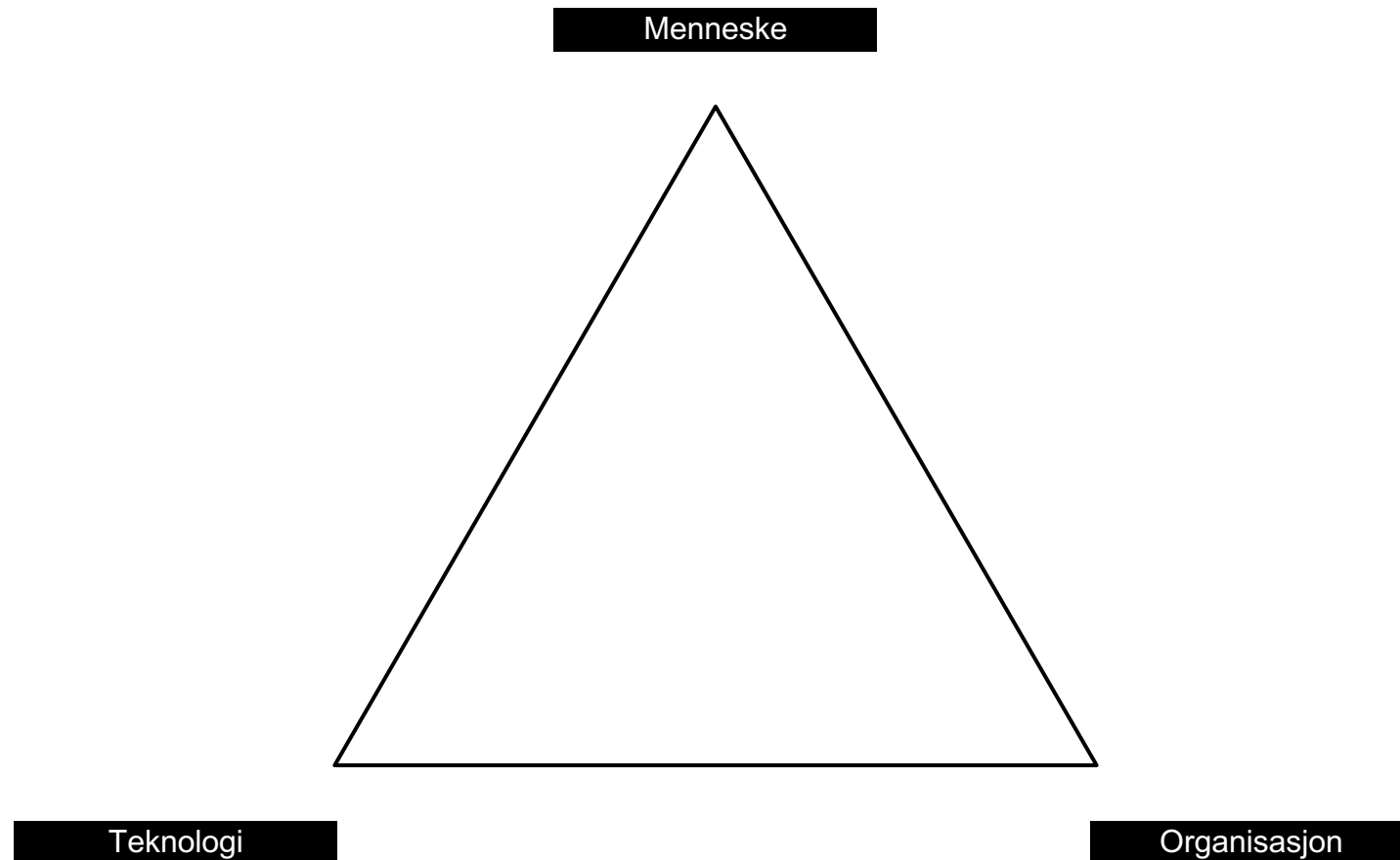
- Uformell informasjonsflyt
- Kunnskap og erfaring
- Normer
- Arbeidsledelse
- Personlige forhold

Teknologi

- Utforming av arbeidsplass
- IT systemer
- Tilgang på utstyr
- Design av utstyr (HMI)
- Pålitelighet av utstyr

Organisasjon

- Organisering og bemanning
- Planlegging av arbeid
- Bruk av metoder og verktøy
- Kompetansebygging
- Arbeidsprosedyrer

MTO som metode for å identifisere funn

Metode hvor man studerer hendelsesforløp for å identifiseres menneskelige, tekniske eller organisatoriske årsaker som har bidratt til at en hendelse fikk utvikle seg.

Menneske

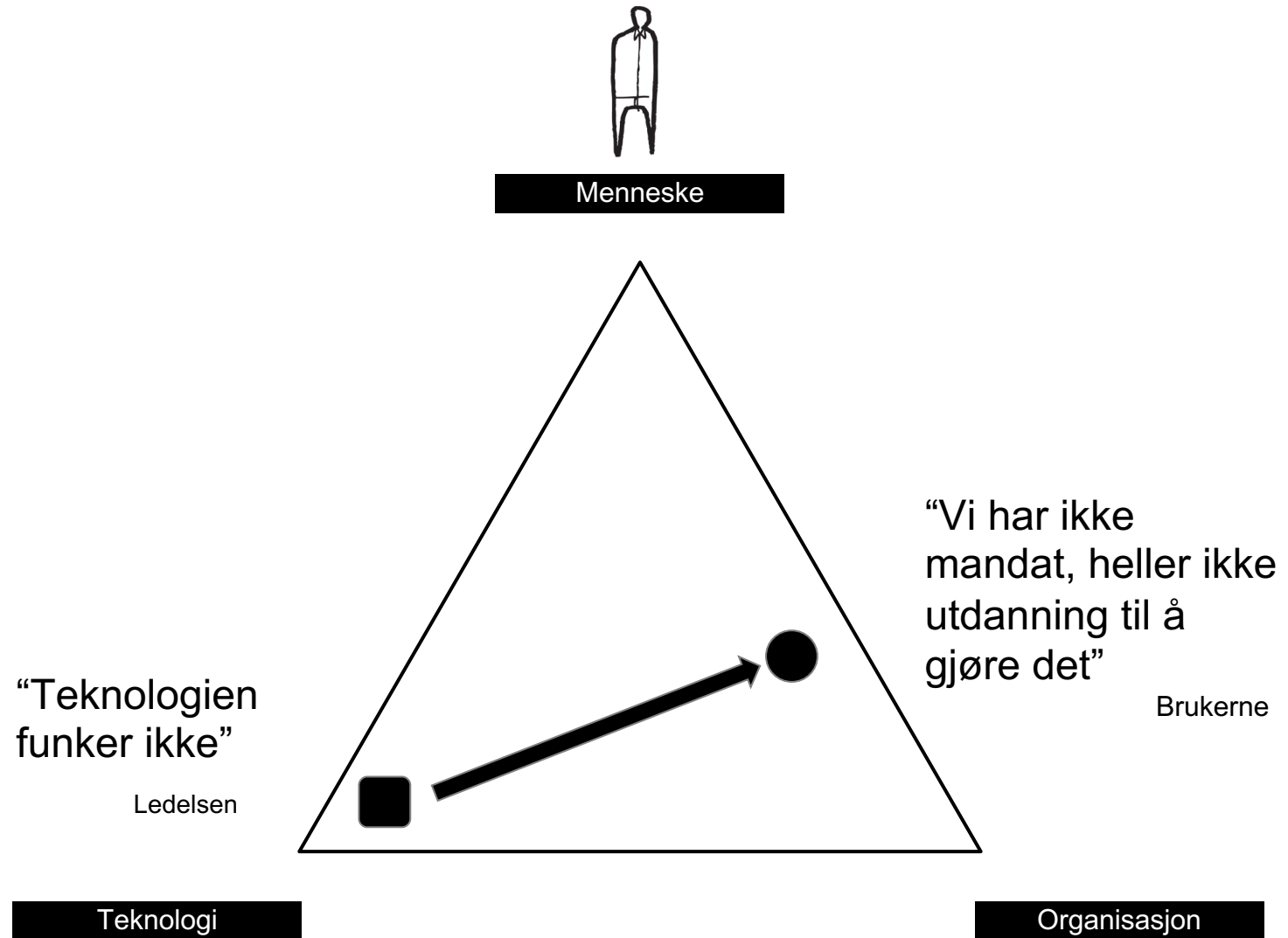
- Uformell informasjonsflyt
- Kunnskap og erfaring
- Normer
- Arbeidsledelse
- Personlige forhold

Teknologi

- Utforming av arbeidsplass
- IT systemer
- Tilgang på utstyr
- Design av utstyr (HMI)
- Pålitelighet av utstyr

Organisasjon

- Organisering og bemanning
- Planlegging av arbeid
- Bruk av metoder og verktøy
- Kompetansebygging
- Arbeidsprosedyrer

Kritiske funn - Utfordre det etablerte

Høyt stressnivå

Redusert situasjonsforståelse

Ingen beslutningsstøtte

Unaturlig arbeidsflyt

Lav evne til å håndtere 4. generasjons jagerfly

PHOTO: THE KONGSBERG GROUP

INFORMASJONSBEHOV

A submarine is visible on the surface of the ocean, centered in the background. The sky is filled with dark, heavy clouds, with a bright light source breaking through near the horizon, creating a silhouette effect on the submarine's conning tower. The water in the foreground is dark and textured with small waves.

***«Den som kommer seg fortest gjennom
OODA loopen – vinner krigen»***

Fartøysjef KNM Uredd

Støtte beslutningstaker med å agere på hurtige avgjørelser i et tidskritisk miljø

Nivåer

- **Observe**

Beslutningstakeren har ikke tid til å analysere. Man må identifisere og samle de viktigste delene av informasjonen

- **Orient**

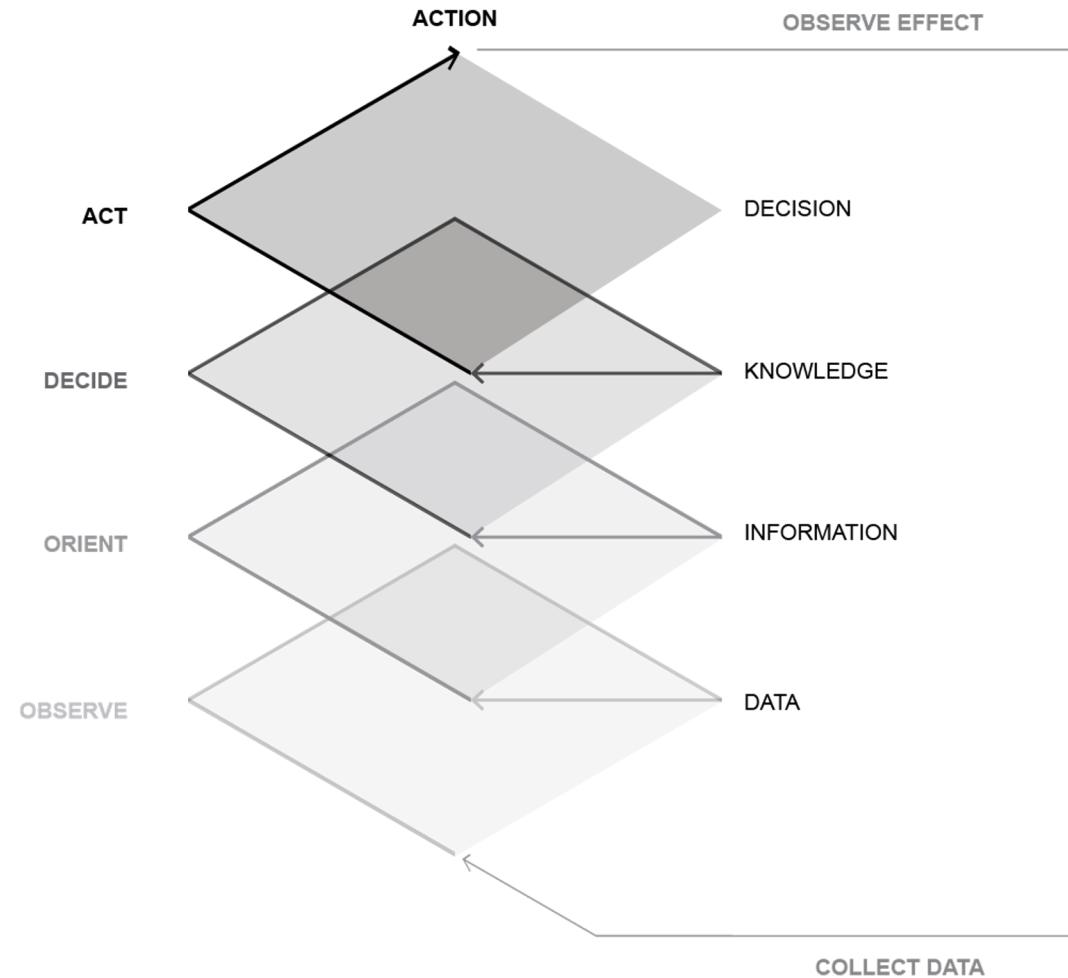
Opplæring og tidligere erfaring brukes for å støtte måten vi bestemmer og handler på

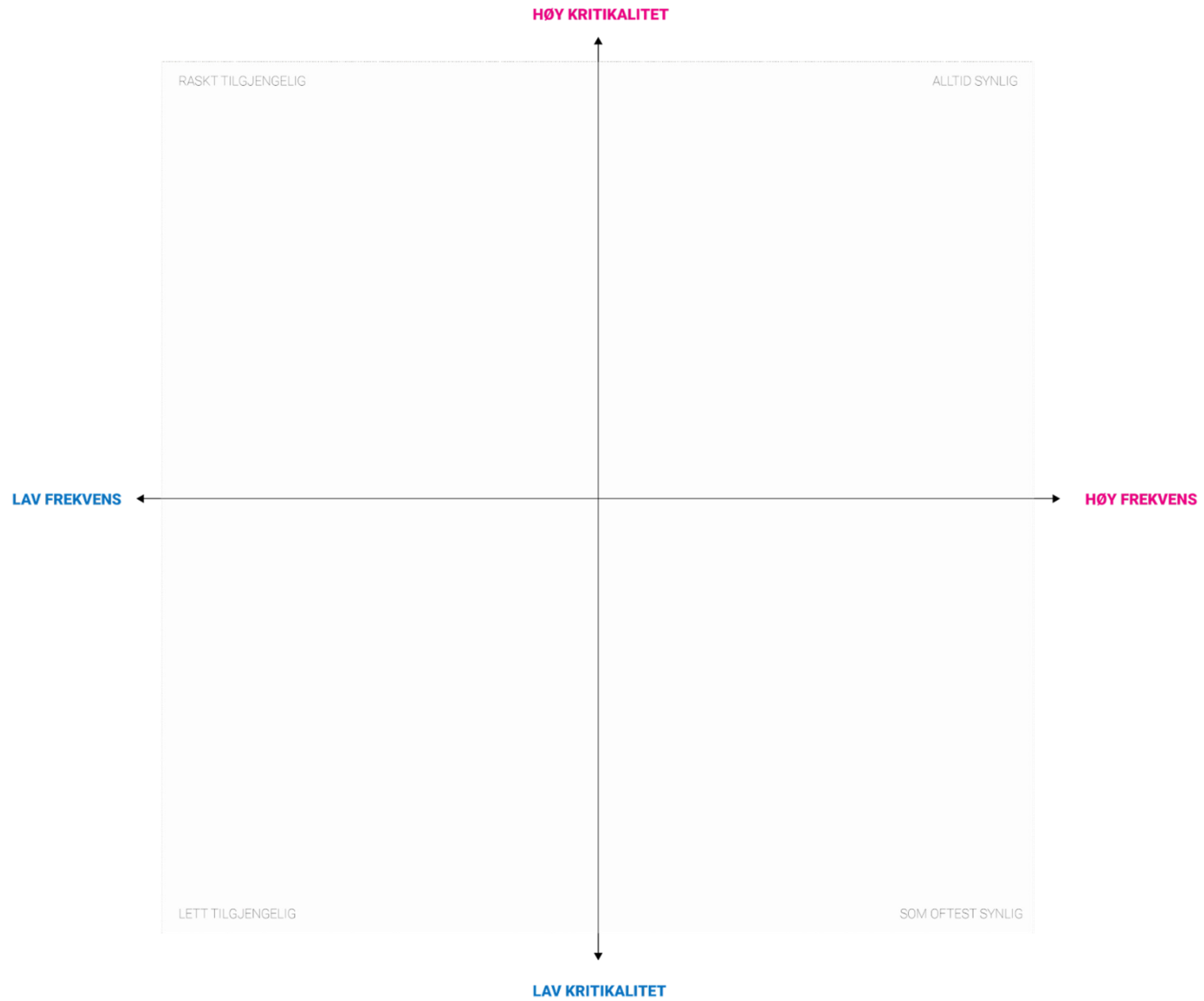
- **Decide**

Visualisere O & O for er å danne underlag og valg for handlingsforløp

- **Act**

Når avgjørelsen er tatt, er det avgjørende å raskt kunne handle på den

- INFORMASJON TIL BESLUTNING
- DIGITAL INFORMASJON
- KONTEKSTUELL INFORMASJON
- FUNKSJONALITET
- VOICE
- SOUND

-
- SA LEVEL 1 - PERCEPTION
  - SA LEVEL 2 - RECOGNITION
  - SA LEVEL 3 - PROJECTION

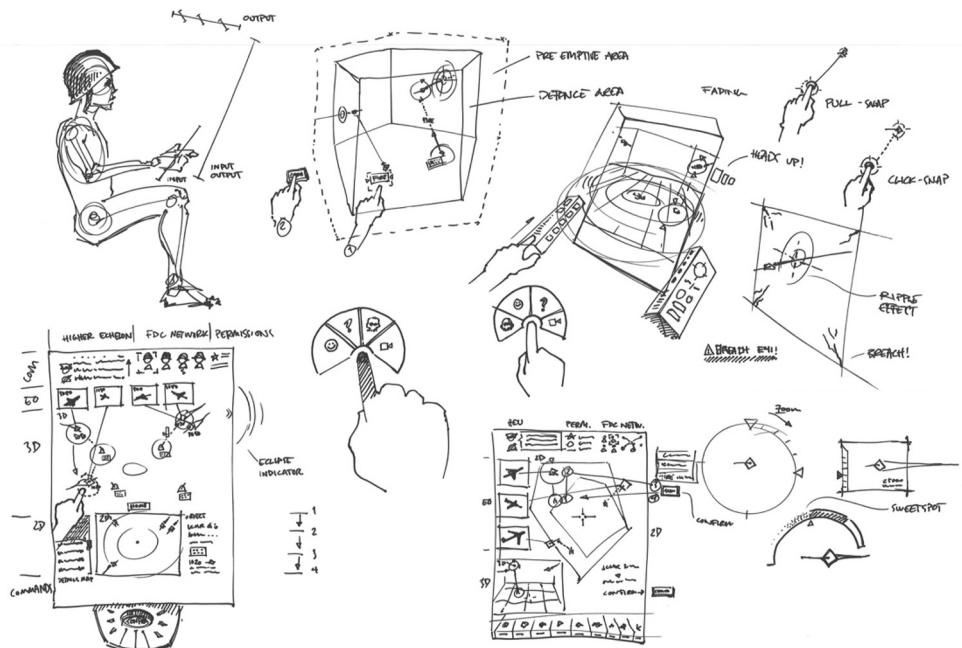
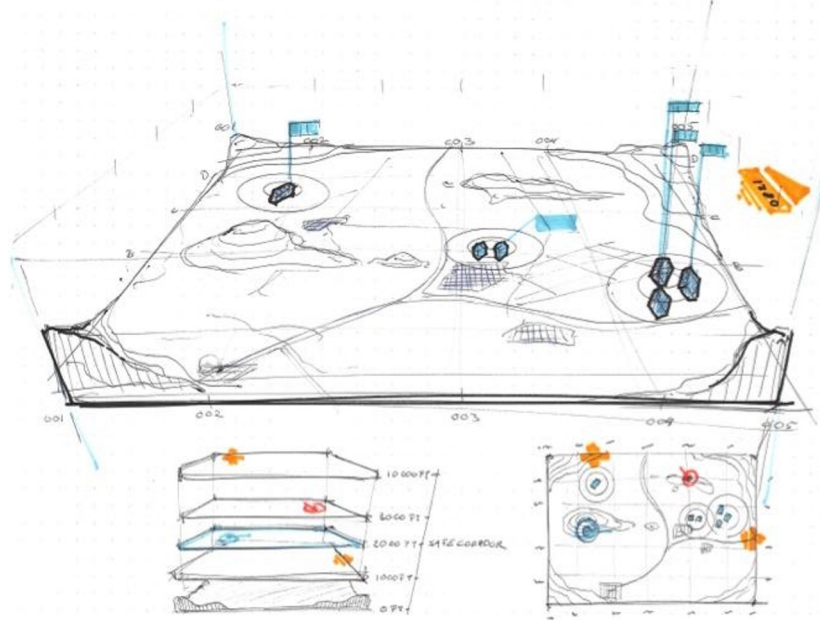
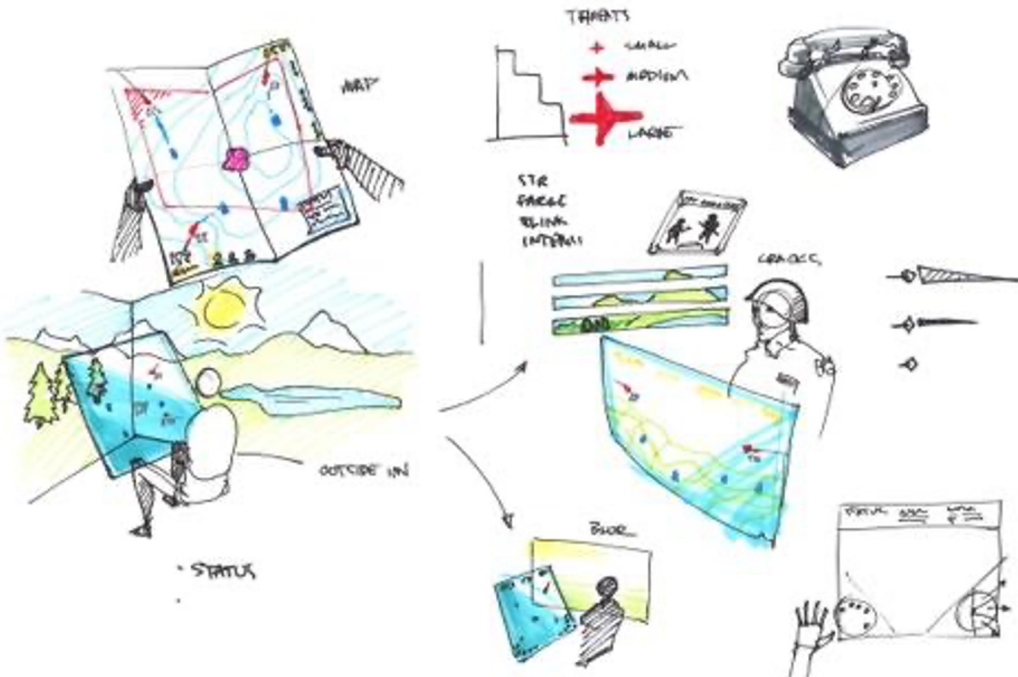

Kritikalitet og frekvens av informasjon og funksjoner

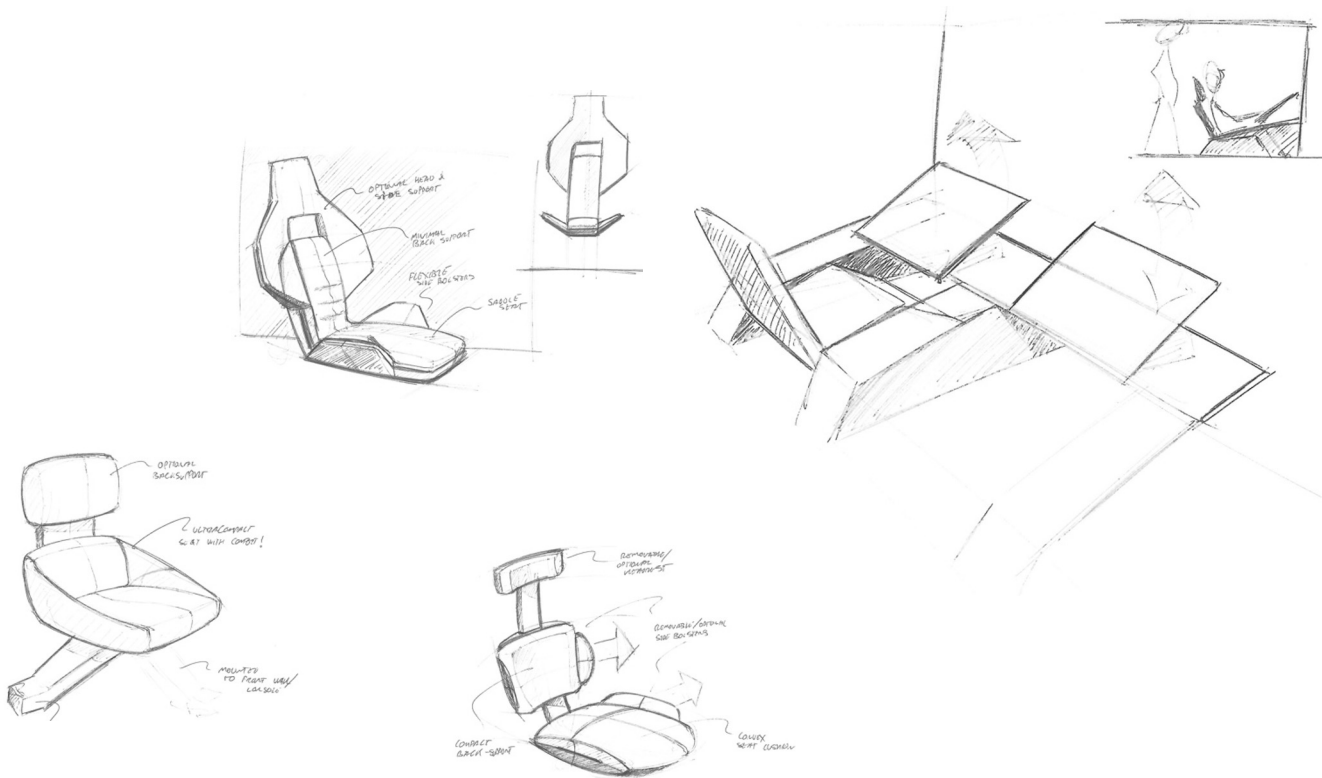
KONSEPT

Provosere innsikten

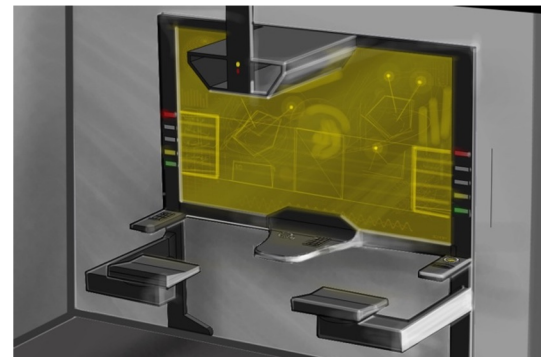
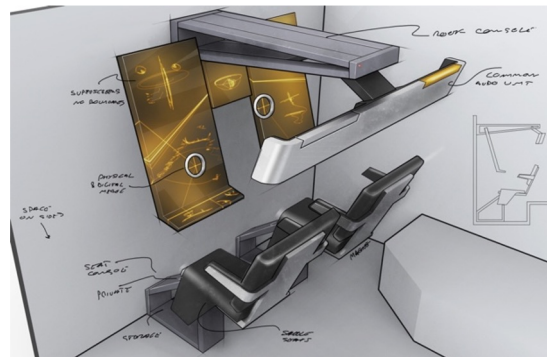
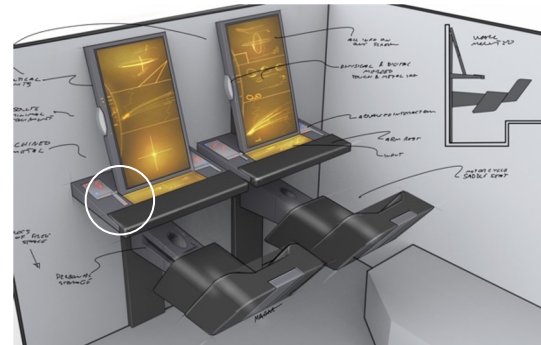
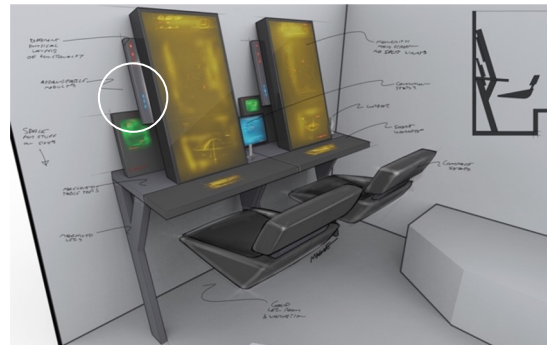
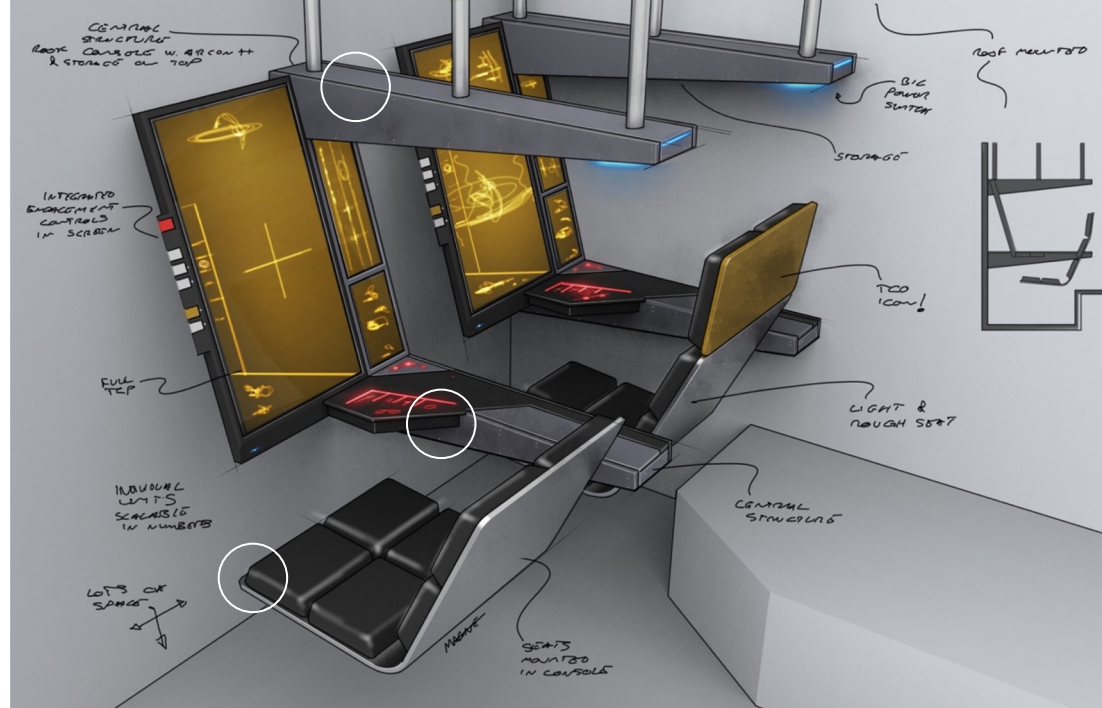

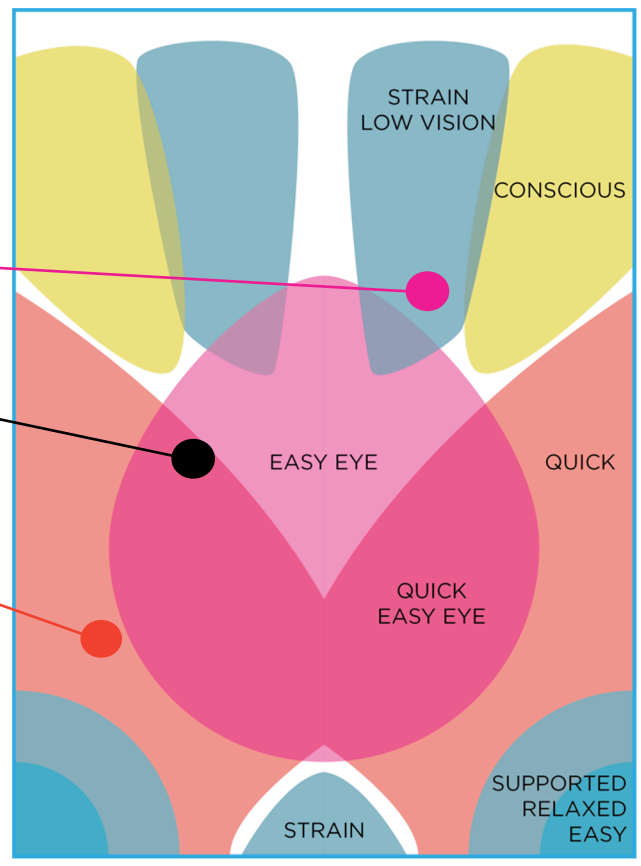
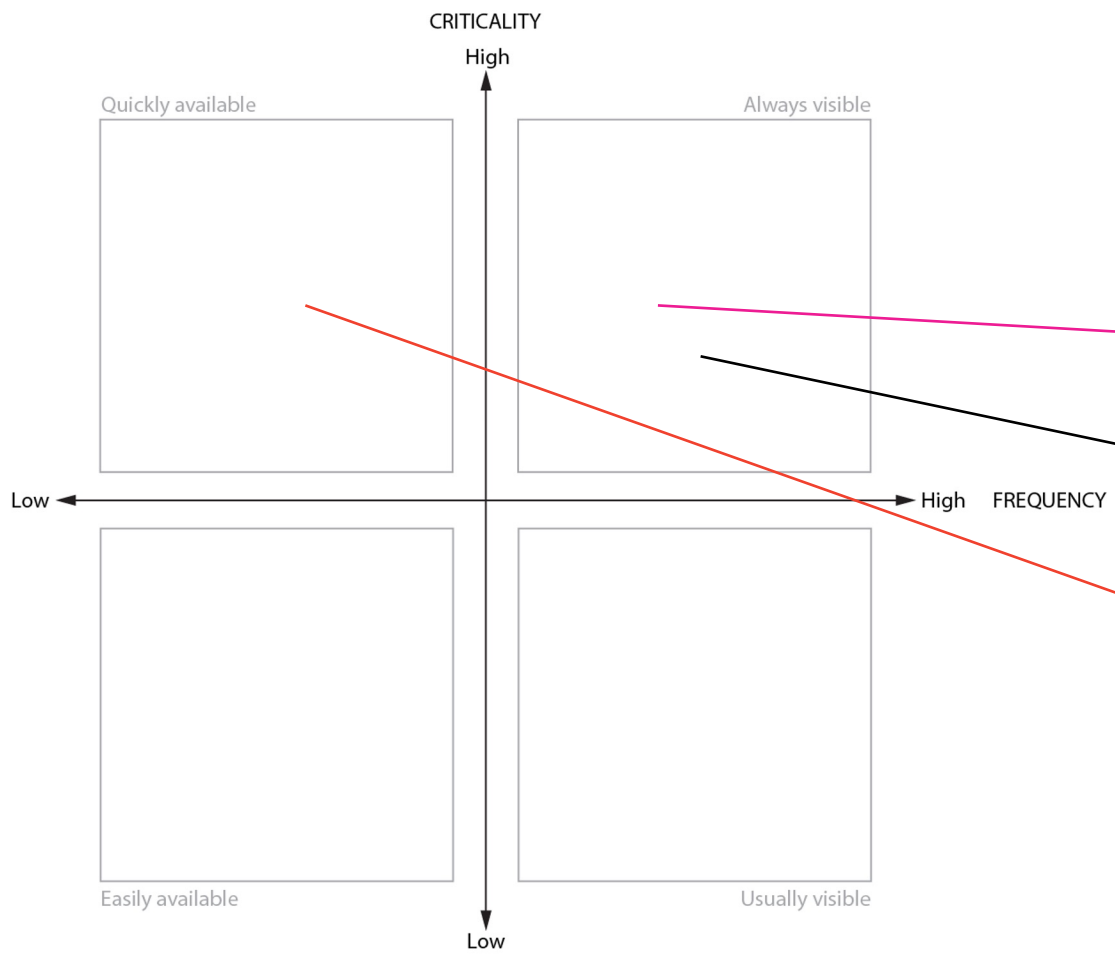

Adressere og provosere: skaper ny innsikt

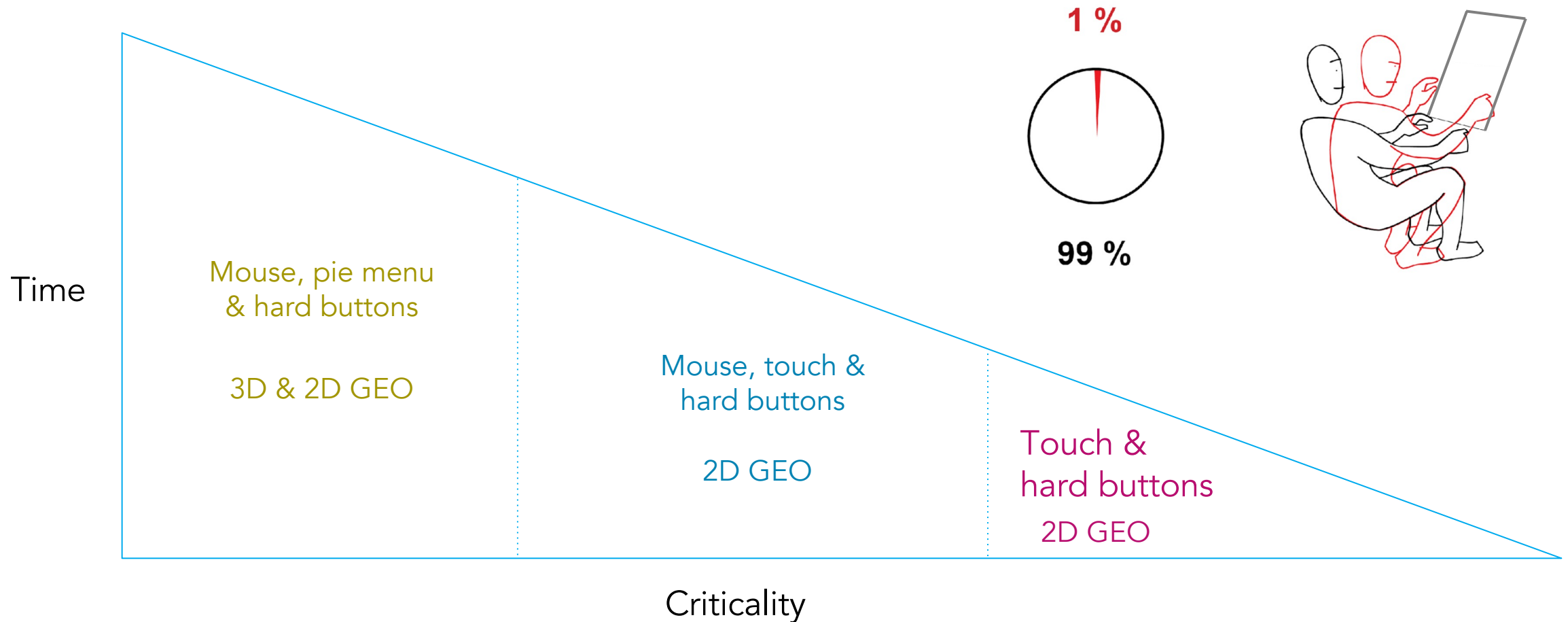

H

Interaksjonsprinsipper og operasjonsfilosofi

Situation Awareness (SA) som et teoretisk rammeverk

Nøkkelpunkter

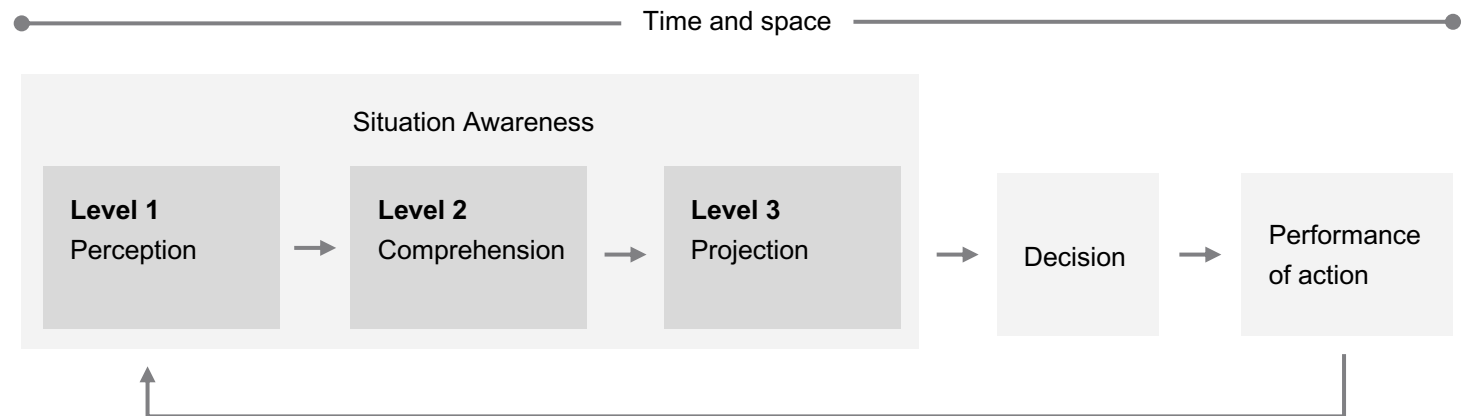
- Rasjonale benytter SA teori som rammeverk for datainnsamling, analyse, designarbeid og testing
- I HMI-design er målet på alle tre nivåer at en operatør skal oppnå SA på en rettidig måte - dette skjer i tankene til operatøren
- SA kan redusere arbeidslast, stress og antall feil og er i en design kontekst brukt til å lage systemer som fokuserer på brukeren ved å identifisere hvilken type støttende informasjon som er nødvendig¹

¹ Jan Fredrik Schönheyder, 2019. Method development for the design of safety-critical systems. The space between design research and professional design practice.

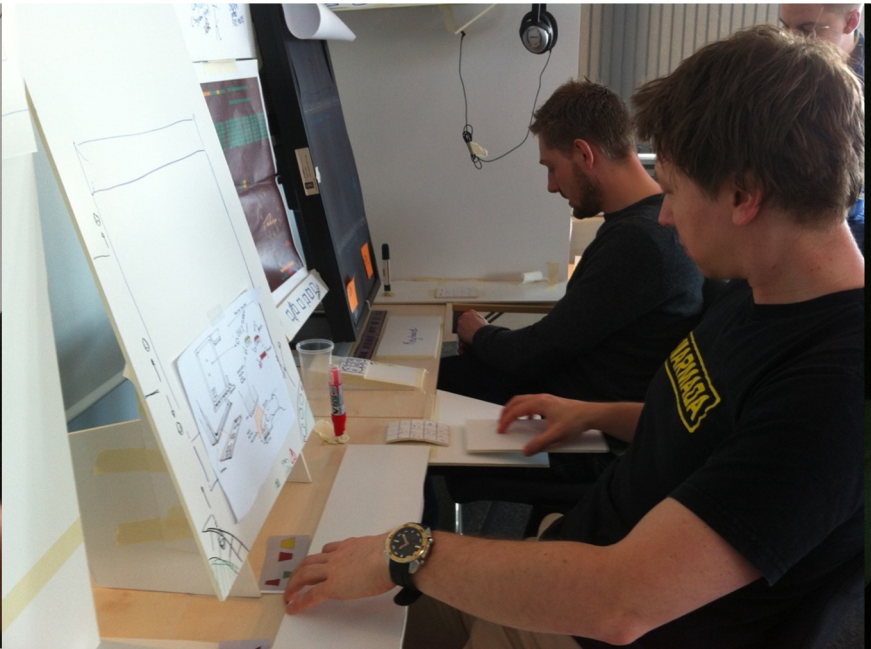
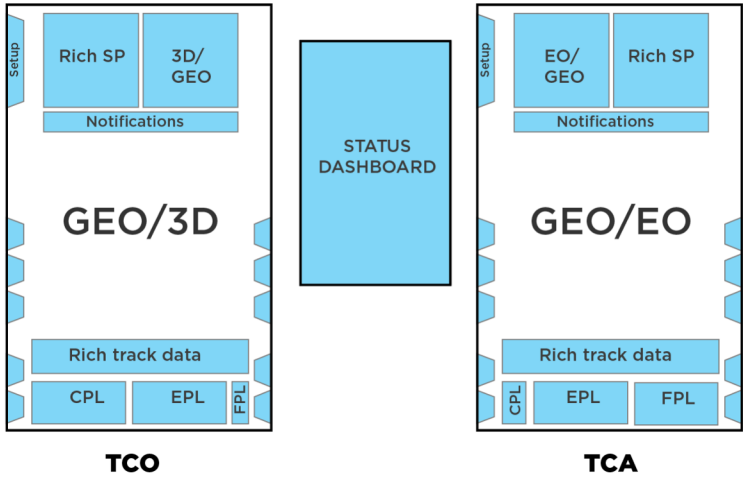
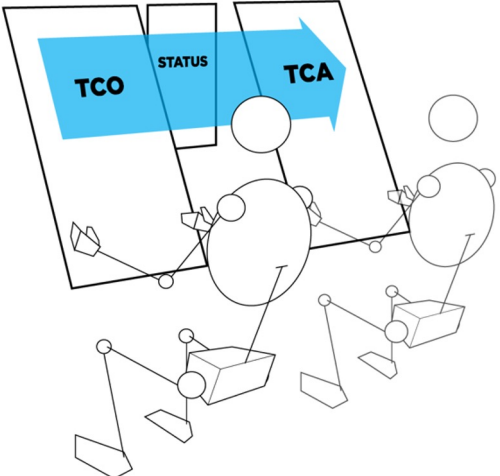
² Micha Endsley, 2016. Designing for situation awareness: An approach to user-centered design.

‘Situation Awareness is the perception of the elements in the environment within a volume of time and space, the comprehension of their meaning, and the projection of their status in the near future’

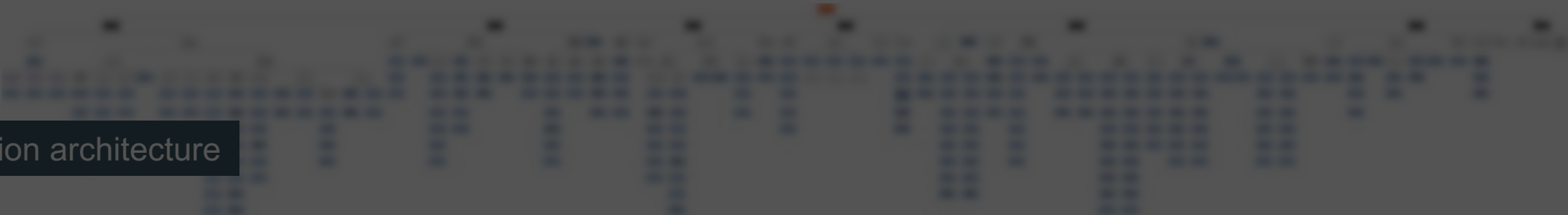
- Endsley ²

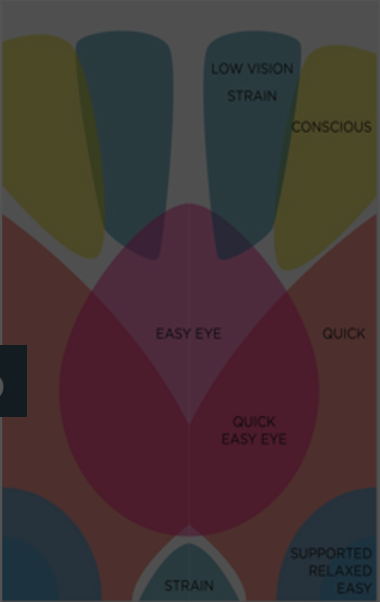
Lavkost prototyping: Sy alt sammen

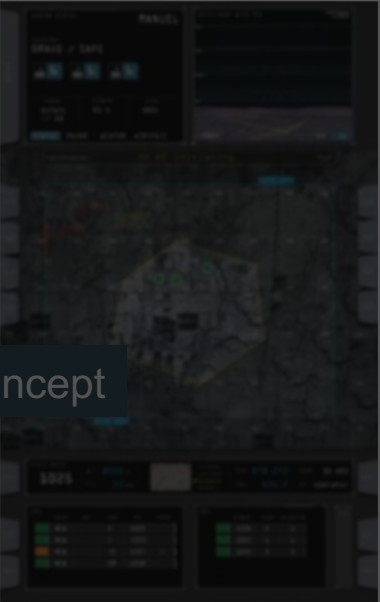
Design basis

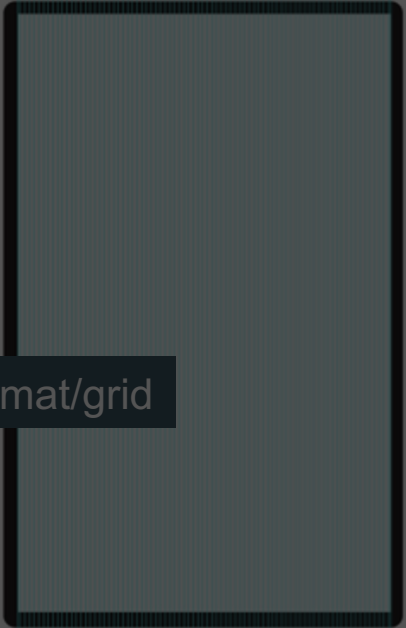
Information architecture

heatmap

concept

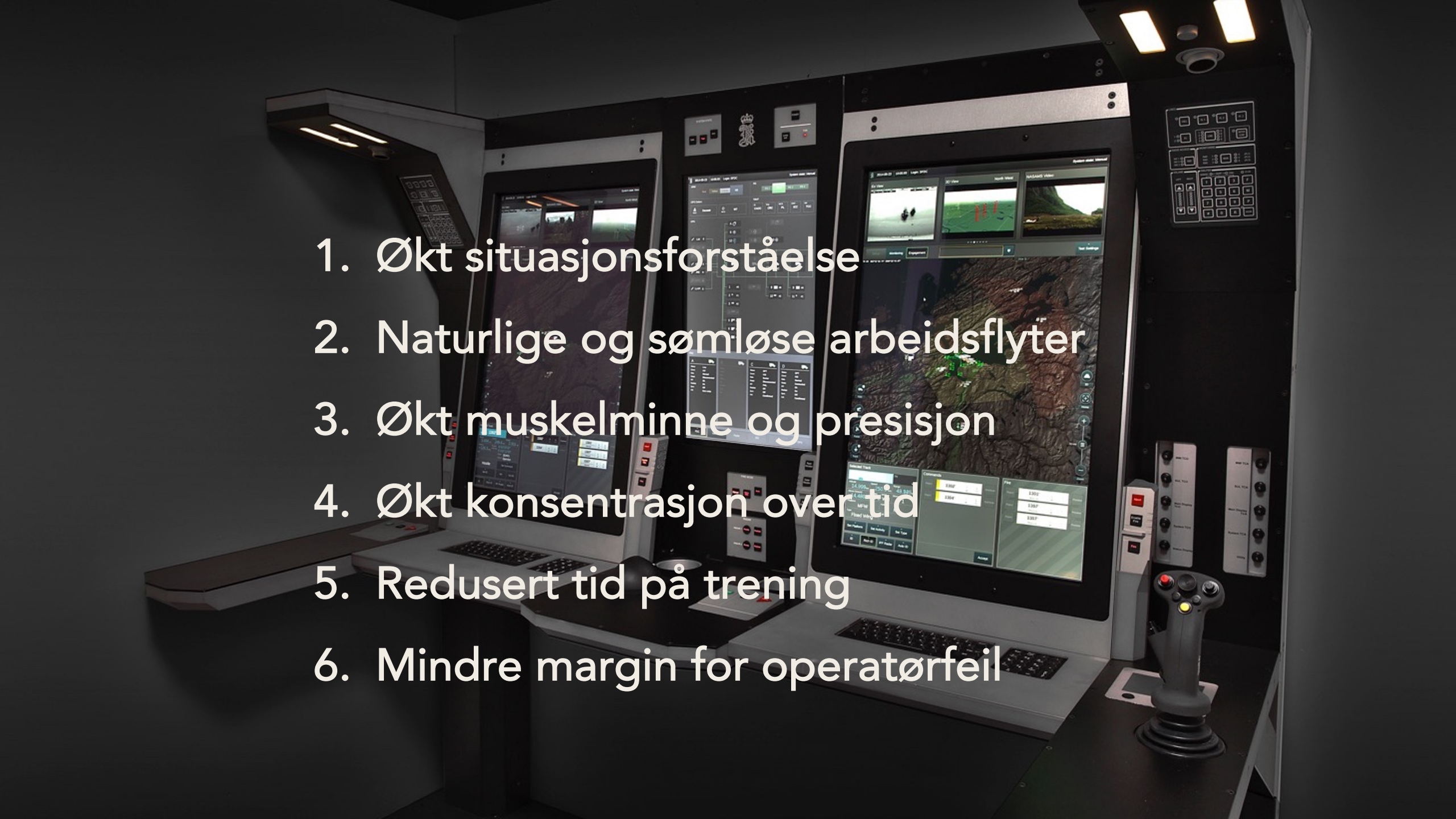
format/grid

Criticality map

-
1. Økt situasjonsforståelse
2. Naturlige og sømløse arbeidsflyter
3. Økt muskelminne og presisjon
4. Økt konsentrasjon over tid
5. Redusert tid på trening
6. Mindre margin for operatørfeil

“Hadde vi ikke utfordret “Sannhetene” og bøyd reglene så hadde resultatet aldri blitt så bra”

Inga, Crew Chief Launcher

Takk for oppmerksomheten!